

Sygn. akt: I C 1582/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2023 r. w Olsztynie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **M. K.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w Olsztynie**

o zapłatę

powództwo oddala.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 30 grudnia 2022 r. powódka, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnej, domagała się od pozwanego zapłaty kwoty 15.664,59 zł z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie w dniu 8 lutego 2018 r. przez Sąd Rejonowy w O. Wydział I Cywilny wyroku w sprawie (...).

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 21 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy w O. Wydział I Cywilny wydał wyrok zasądający od I. K. (1) na rzecz Gminy O. z tytułu nieuiszczonych opłat czynszu najmu przydzielonego mieszkania kwotę 15.664,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty. Kolejno w tej samej sprawie w dniu 8 lutego 2018 roku Sąd Rejonowy w O. I Wydział Cywilny wydał wyrok zobowiązujący M. K. i Z. K. do zapłaty solidarnie z I. K. (2) kwoty 15 664,59 zł wraz z odsetkami.

(dowód: kopia wyroku Sądu z dnia 21.12.2017 i 08.02.2018 r. k.46-47),

M. K., na skutek prowadzonego przez Komornika Sądowego postępowania egzekucyjnego (sygn. (...)) dowiedziała się o tytule egzekucyjnym oraz zapadłym wyroku w sprawie o zapłatę. Dokonano bowiem w toku postępowania egzekucji z jej wynagrodzenia za pracę. Była to najwcześniejsza chwila, w której powódka dowiedziała się o szkodzie i o osobie odpowiedzialnej za jej wyrządzenie. W postępowaniu (...) powódkę reprezentował kurator dla osoby nieznanej z miejsca pobytu, który nie tylko nie podjął czynności ustalenia pobytu powódki, ale również nie chronił należycie jej interesów poprzez aktywne uczestniczenie w postępowaniu dowodowym i ograniczenie się wyłącznie do wniesienia o oddalenie powództwa. W sprawie wydano również wyrok wobec zmarłego przed orzeczeniem z dnia 08.02.20218 roku Z. K.. Powódka odrzuciła spadek po ojcu.

Dopiero na skutek postępowania egzekucyjnego, powódka dowiedziała się o zakończonym już prawomocnie postępowaniu o zapłatę i zapoznała się z aktami sprawy cywilnej. Okazało się, że pozew o zapłatę dotyczył okresu, w którym M. K. nie mieszkała wraz z I. K. (1) w lokalu wynajmowanym od Gminy O., wobec czego nie odpowiada ona za zadłużenie lokalu. Okoliczność tę przyznała Gmina O. w postępowaniu o sygn. (...), nadto wskazała swoje ustalenia w zakresie zamieszkiwania w czasie od 01.11.2015 do 30.04.2017 powódki poza lokalem zajmowanym przez I. K. (1). W sprawie (...) powództwo zostało oparte wyłącznie o zgłoszenie matki, sąd natomiast nie wyjaśnił, z jakich

przyczyn M. K. nie odbierała korespondencji mimo ustalenia dla jej osoby kuratora - co już wskazywało na fakt braku zamieszkiwania powódki pod adresem przy ul. (...).

(dowód: pismo z dnia 03.09.2020, dokumenty umów powódki, legitymacja studencka, kopia aktu zgonu, akt notarialny k.16-45).

W ocenie powódki Sąd powinien był zbadać stan faktyczny sprawy, ustalić wszelkie fakty. Materiał dowodowy w sprawie (...) wskazywał na brak zamieszkiwania M. K. w lokalu przy ul. (...). Brak zatem było po stronie powódki legitymacji biernej do występowania w procesie, brak ten skutkuje oddaleniem powództwa. Zatem wyrok wydany przez Sąd w sprawie (...) przeciwko M. K. jest oczywiście i jednoznacznie niezgodny z prawem.

Sąd orzekający w ocenie dowodów powinien kierować się zasadami logiki i doświadczenia życiowego, ustalić stan faktyczny i podstawę roszczenia powoda. Zgodnie z orzecnictwem, brak legitymacji biernej powinien nie tylko rozpoznawać na zarzut zgłoszony przez stronę, ale również z urzędu - jako element istoty prawidłowości wydanego wyroku.

Sąd dokonuje oceny istnienia legitymacji procesowej Strony w chwili orzekania co do istoty sprawy bierze tę przesłankę pod uwagę z urzędu, ma zatem obowiązek ustalić okoliczności, które stanowią o istnieniu tej legitymacji. Brak legitymacji procesowej zarówno czynnej jak i biernej prowadzić musi do wydania wyroku oddalającego powództwo.

Powyższe względy jednoznacznie przemawiają za oceną wyroku Sądu Rejonowego w O., jako rażąco niezgodnego z prawem i naruszającego podstawowe zasady procesu cywilnego. Ponieważ prawomocny wyrok Sądu I instancji nie podlega kontroli w drodze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (por. art. 424¹ k.p.c.), toteż uprzednie wystąpienie z tą skargą nie stanowi warunku wytoczenia niniejszego powództwa, a zastosowanie w sprawie niniejszej znajduje regulacja art. 424^{1b} k.p.c. Oceniając fakt zaistnienia po stronie powoda szkody podnieść należy, iż zostało wobec powódki wszczęte postępowanie egzekucyjne i część należności została powódce potrącona z wynagrodzenia, a następnie z zasiłku macierzyńskiego.

W ocenie powódki, oczywistym jest, że między doznaną przez powódkę szkodą, a wydaniem wyroku o zachodzi adekwatny związek przyczynowo-skutkowy. Na skutek wydania wyroku (...) uzyskała tytuł wykonawczy umożliwiający jej prowadzenie egzekucji względem M. K.. Mając na uwadze to, że istnienie legitymacji biernej Sąd bierze pod uwagę z urzędu, jest naczelną zasadą prawa uznać należy, że orzekającemu sądowi powinny być znane - tym bardziej, że mamy do czynienia z profesjonalistami, którzy zajmując się orzekaniem w sprawach cywilnych. W związku z powyższym bezsporna jest bezprawność oraz zawiniony charakter działań pozwanego.

Jak podała, powódce pozostała już tylko możliwość złożenia za pośrednictwem uprawnionego organu skargi nadzwyczajnej. Podjęte dotychczas czynności prawne w celu ochrony praw powódki nie przyniosły pozytywnych efektów.

Jej skarga o wznowienie postępowania w sprawie(...) i powództwo przeciwegzekucyjne w sprawie (...) zostały prawomocnie odrzucone i oddalone.

Nowelizacją dokonaną ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469), która weszła w życie w dniu 7 listopada 2019 r., wprowadzono do kodeksu postępowania cywilnego przepis art. 191¹, dający podstawę do oddalenia powództwa oczywiście bezzasadnego na posiedzeniu niejawnym, bez uzupełnienia jego braków oraz bez prowadzenia postępowania dowodowego.

Przez "oczywistą bezzasadność powództwa" należy rozumieć sytuację, w której "dla każdego prawnika, bez potrzeby analizowania sprawy pod względem faktycznym i prawnym jest zupełnie oczywiste, że powództwo nie może być uwzględnione" (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18 stycznia 1966 r. I CZ 124/65), gdy żądanie nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach prawnych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 1970 r. II

CZ 104/70), "jeżeli brak podstaw zgłoszonych w pozwie żądań wynika z samych twierdzeń powoda, bez potrzeby sprawdzenia ich przesłanek" (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 stycznia 1971 r. I CZ 7/71).

Pomimo, że powódka była reprezentowana przez radcę prawną to jej powództwo sformułowane przez profesjonalnego pełnomocnika nie może zostać uwzględnione z oczywistych i następujących przyczyn.

Po pierwsze, wbrew twierdzeniom pełnomocnika powódki dopuszczalne było poddanie kontroli w drodze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej instancji o czym stanowi wyraźnie art. 424¹ § 2 k.p.c. Z tej przyczyny uprzednie wystąpienie z tą skargą stanowi warunek wytoczenia niniejszego powództwa o zapłatę. Powódka mogła to uczynić w przepisany terminie, albowiem egzekucję wobec niej wszczęto 4 września 2019 r., czyli przed upływem 2 lat od uprawomocnienia się wyroku. Zastosowania w sprawie niniejszej nie znajduje regulacja art. 424^{1b} k.p.c., gdyż dotyczy ona innych orzeczeń. Nie może też być zamiennie stosowana w przypadku upływu terminu do wystąpienia ze skargą przewidzianego w art. 424⁶ § 2 k.p.c.

Po drugie, jak wynika z treści uzasadnienia powódka wystąpiła już o wniesienie skargi nadzwyczajnej przewidzianej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Z tej przyczyny powództwo w omawianym zakresie jest jeszcze dalece przedwcześnie.

Po trzecie, stwierdzić należy, iż wobec prawomocności zapadłego rozstrzygnięcia i jak dotąd niewzruszenia go w trybie zwyczajnych lub nadzwyczajnych środków odwoławczych, Sąd w niniejszej sprawie jest nim związany zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. Jak dotąd przesądził on prawomocnie o zasadności roszczenia Gminy wobec powódki. Tym samym nie sposób przypisać pozwanemu bezprawności. Natomiast wobec kategorycznej treści art. 417¹ § 2 k.c. zgodnie z którym jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia, naprawienia jej można się domagać dopiero po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu jej niezgodności z prawem.

Trzeba pamiętać, że uproszczenie procedowania z powodu oczywistej bezzasadności powództwa stanowi wyjątek, ograniczającym pełną realizację prawa do sądu. Cel omawianej regulacji prawnej, związany z brakiem konieczności angażowania środków finansowych oraz aparatu sądowego dla badania roszczenia, które w oczywisty sposób, niezależnie od dalszych czynności w sprawie, będzie musiało ulec oddaleniu - uzasadnia ograniczenie praw procesowych strony. Celem tej regulacji jest też i ochrona interesu samego powoda, który w przypadku przegrania procesu będzie musiał zwrócić stronie przeciwnej poniesione przez nią wydatki.

Należy tu zaznaczyć, że nie jest dopuszczalne wytaczanie powództwa „na zapas” i w tym celu wnioskowanie o zawieszenie postępowania, z uwagi na ewentualność uzyskania w przyszłości korzystnego dla strony rozstrzygnięcia. Orzekając sąd jest obowiązany rozstrzygnąć o roszczeniu na jego aktualnym etapie. Jeżeli nie zapadł przesąd warunkujący jego byt to jest ono przedwcześnie, a więc bezzasadne.

Skoro istnieją w prawie krajowym skuteczne procedury wzruszenia prawomocnego orzeczenia wobec jego niezgodności z prawem to brak jest podstaw do stosowania regulacji wspólnotowych w tym zakresie.

Z powyższych względów na podstawie art. 191¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak na wstępie.